

POSTANOWIENIE

24 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 24 stycznia 2024 r. w Warszawie
zażalenia K.M. i A.D.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z 23 maja 2023 r., I WSC 101/23,
w sprawie z powództwa K.M. i A.D.
przeciwko P. w W.
o zapłatę,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z 23 maja 2023 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu odrzucił skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 15 listopada 2022 r., sygn. akt I ACa 567/22, w sprawie o zapłatę, z powództwa K.M. reprezentowanej przez przedstawiciela ustawowego – matkę A.D. oraz A.D. przeciwko P. z siedzibą w W.

W ocenie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu współuczestnictwo powódek, dochodzących od pozwanego zadośćuczynienia w związku ze śmiercią B.M. w wypadku komunikacyjnym, jest współuczestnictwem formalnym (art. 72 § 1 pkt 2 k.p.c.), gdyż ich uprawnienia są odrębne i są oparte na jednakowej, a nie na tej samej podstawie faktycznej i prawnej. W efekcie roszczenie każdej z nich podlegało osobnej ocenie odnośnie do ewentualnej dopuszczalności ich skargi kasacyjnej. Sąd II instancji podkreślił, że wobec faktu, iż wartość przedmiotu zaskarżenia w stosunku do każdej z powódek jest niższa niż 50.000 zł, skarga

kasacyjna podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna (art. 398⁶ § 2 w zw. z art. 398² § 1 k.p.c.).

W zażaleniu od tego postanowienia pełnomocnik powódek zarzucił naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 72 § 1 pkt. 2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji nieprawidłowe przyjęcie wystąpienia po stronie skarżących współuczestnictwa o charakterze formalnym, a nie materialnym. We wnioskach domagał się uchylecia zaskarżonego postanowienia w całości i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne.

Dopuszczalność skargi kasacyjnej od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie, uzależniona została od wartości przedmiotu zaskarżenia wskazanej w art. 398² k.p.c. na kwotę co najmniej 50.000 zł. W przypadku podmiotowej kumulacji po stronie powodowej lub pozwanej, wartość praw lub zobowiązań dotyczących każdego podmiotu podlega zliczeniu jedynie w razie łączącego ich współuczestnictwa materialnego, tj. istnienia pomiędzy nimi więzi o charakterze materialnoprawnym.

Taka sytuacja nie zachodzi w razie współuczestnictwa formalnego, które polega na połączeniu w jednej sprawie samodzielnych roszczeń lub zobowiązań każdego podmiotu. Zgodnie z art. 72 § 1 pkt 2 k.p.c. do współuczestnictwa formalnego dochodzi, gdy w charakterze powodów lub pozwanych występuje kilka osób, a przedmiot sporu stanowią roszczenia lub zobowiązania jednego rodzaju, oparte na jednakowej podstawie faktycznej i prawnej, jeżeli ponadto właściwość sądu jest uzasadniona dla każdego z roszczeń lub z zobowiązań z osobna, jak też dla wszystkich wspólnie.

W przedmiotowej sprawie w pozwie każda z powódek wniosła o zasądzenie od strony pozwanej, w szczególności, kwoty po 100.000 zł wraz z odsetkami za opóźnienie tytułem zadośćuczynienia za krzywdę, ból i cierpienie spowodowane śmiercią B.M. (odpowiednio) jako partnera i ojca; oraz odpowiednich kwot 30.000 zł

i 40.000 zł wraz z odsetkami tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej w następstwie śmierci w.w. W toku postępowania zarówno Sąd Okręgowy we Wrocławiu, jak też Sąd Apelacyjny odpowiednio obniżyły dochodzone pozwem kwoty i ostatecznie, jako wartość przedmiotu zaskarżenia, pełnomocnik powódek podał kwotę 66.000 zł.

W wykonaniu zarządzenia Sądu II instancji z 26 kwietnia 2023 r. wskazał, że wartość ta w stosunku do małoletniej K.M. wynosi 36.000 zł, zaś odnośnie do A.D. – 30.000 zł.

Ze względu na fakt, że wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi kryterium dopuszczalności skargi kasacyjnej, sąd drugiej instancji oraz Sąd Najwyższy mogą skontrolować tę wartość w każdym czasie, opierając się na aktach sprawy lub wynikach przeprowadzonych czynności (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 16 listopada 2007 r., II CSK 423/07 i z 11 sierpnia 2008 r., V CSK 136/08).

Nie ulega wątpliwości, że po stronie powodowej istnieje współuczestnictwo formalne, bowiem roszczenia powódek są jednego rodzaju, i opierają się na jednakowej, to jest takiej samej, podstawie faktycznej i prawnej. Źródłem roszczeń powódek jest bowiem jedno zdarzenie, to jest śmierć osoby im bliskiej na skutek wypadku komunikacyjnego. Jest to typowy, podawany w podręcznikach dla studentów prawa, przykład współuczestnictwa formalnego (patrz W. Broniewicz, I. Kunicki, A. Marciniak, Postępowanie cywilne w zarysie, Warszawa 2016, s.185)

W przypadku współuczestnictwa formalnego, obojętnie czy po stronie powodowej czy pozwanej, wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną oblicza się oddzielnie w odniesieniu do każdego ze współuczestników. O wartości przedmiotu zaskarżenia decyduje wartość każdego z nich z osobna (zob. np.: postanowienie SN z 3 marca 2016 r., II CZ 112/15; postanowienie SN z 22 marca 2002 r., I CZ 11/02; postanowienie SN z 30 maja 2006 r., I CSK 142/06).

Według art. 398² § 1 k.p.c., skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych. Gdy po stronie skarżącej występuje współuczestnictwo formalne, o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość

przedmiotu zaskarżenia osobno w stosunku do każdego ze skarżących (postanowienie SN z 17 marca 2016 r., II CSK 611/15).

W realiach przedmiotowej sprawy nie ulega wątpliwości, iż po stronie skarżącej występuje współuczestnictwo formalne, w konsekwencji o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia liczona oddzielnie w stosunku do każdej ze skarżących.

W związku z tym niedopuszczalna jest skarga kasacyjna, wniesiona w imieniu K.M. i A.D., ze względu na wskazane w odniesieniu do nich wartości przedmiotu zaskarżenia, odpowiednio, 36000 zł oraz 30000 zł. W konsekwencji skarga podlegała odrzuceniu (art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c.), a zażalenie, jako bezzasadne, podlegało oddaleniu na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c. O kosztach nie orzeczono, gdyż pełnomocnik pozwanego nie złożył pełnomocnictwa, upoważniającego go do reprezentowania strony przed Sądem Najwyższym.

(A.G.)

(r..g)